

УДК 351.746.1

М. І. Баяук,
 магістр державного управління, директор Хмельницького центру перепідготовки
 та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого
 самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, Хмельницький університет
 управління та права, м. Хмельницький

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ В ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

М. Bayuk,
 Master of Public Administration, Director of the Khmelnytsky center of the in-carer training of the civil servants,
 Khmelnytskyi University of Management and Law, Khmelnytskyi

IMPROVING THE PROCESS FOR FORMATION AND IMPLEMENTATION OF THE POLICY
 OF STATE SECURITY IN THE HUMANITARIAN SCIENCE OF UKRAINE

У науковому дослідженні розглядаються процеси формування та реалізації політики державної безпеки в гуманітарній сфері України. Аналізуються науково-теоретичні основи державної безпеки в гуманітарній сфері, принципи організації та реалізації державної політики в означеній сфері. Акцентується увага на інституційному та законодавчому забезпеченні її формування. Характеризується зміст національних цінностей, державних інтересів, цілей політики державної безпеки в галузях гуманітарної сфери. Класифіковано виклики та загрози державній безпеці, освіті, культурі, релігійних відносинах, інформаційній сфері. Проведено аналіз змісту протидії загрозам, інтересам держави у формуванні національної ідеї, національно-культурного відродження України. Обґрунтовано стратегічні пріоритети формування політики державної безпеки України.

The research studies the processes of formation and implementation of the policy of state security in the humanitarian sphere of Ukraine. The scientific and theoretical foundations of state security in the humanitarian sphere, principles of organization and implementation of state policy in the specified sphere are analyzed. The emphasis is on the institutional and legislative provision of its formation. Characterizes the content of national values, state interests, goals of the policy of state security in the spheres of the humanitarian sphere. The challenges and threats to state security, education, culture, religious relations, and information sphere have been classified. The analysis of content of counteraction to threats, interests of the state in forming of national idea, national-cultural revival of Ukraine is carried out. The strategic priorities of forming the policy of state security of Ukraine are substantiated.

Ключові слова: державна безпека, гуманітарна сфера, загрози, протидія, національні цінності, державні інтереси, політика державної безпеки, державні інститути управління, громадські організації, регіональна політика державної безпеки в гуманітарній сфері.

Key words: state security, humanitarian sphere, threats, opposition, national values, state interests, state security policy, state institutions of governance, public organizations, regional policy of state security in the humanitarian sphere.

АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Становлення України незалежною, суверенною державою вимагає розв'язання важливих питань пов'язаних з сталим її суспільно-політичним, соціально-еконо-

мічним розвитком. Гострою, актуальною темою сьогодення стало вироблення та ефективне провадження політики національної безпеки, і зокрема, її важливої складової — державної безпеки гуманітарної сфери

[1]. Проголошення та конституційне закріплення демократичних принципів розвитку громадянського суспільства, адаптація Українського законодавства до європейських правових норм та стандартів безпеки людини, її прав на життя, освіту, віросповідання, захисту здоров'я, доступу до публічної інформації тощо потребує принципово нової вітчизняної теоретико-методологічної та нормативно-правової бази формування та реалізації політики, механізмів державного управління державною безпекою в цілому, і зокрема в гуманітарній сфері. Провідним у вирішенні цього складного завдання є в першу чергу забезпечення безпеки і реалізації інтересів і цінностей держави в гуманітарній сфері — освіті, релігії, інформації, культурі, науці, охороні здоров'я, адже саме на державному рівні закладається фундамент ефективної реалізації політики щодо захисту індивідуальних цінностей та інтересів кожного громадянина України в галузях гуманітарної сфери.

Дослідження, публікації з означеного питання. Теоретико-методологічні основи національної безпеки та політики державної безпеки гуманітарної сфери, характеристика базових засад управління державною безпекою містяться в наукових працях: О.С. Бодрука, О.С. Власюка, В.П. Горбуліна, І.Л. Гасюка, О.А. Долгого, М.В. Канавець, А.Б. Качинського, Р.О. Кулиничка, О.В. Литвиненка, В.А. Ліпкана, В.І. Мунтіяна, В.М. Олуйка, О.М. Омельчука, В.І. Почепцева, А.А. Падеріна, Г.П. Ситника, В.П. Синчака, А.І. Семенченка, М.В. Сіцінської, А.С. Сіцінського, С.М. Серьогіна та ін.

Водночас проблематика формування та реалізації політики державної безпеки гуманітарної сфери України залишається недостатньо розробленою, з огляду на нові складні соціально-економічні, геополітичні умови, в якій знаходиться Українська держава, збройної агресії з боку Російської Федерації.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є науково-теоретичне обґрунтування стратегічних пріоритетів, визначенні змісту та напрямів удосконалення механізмів формування та реалізації політики державної безпеки в гуманітарній сфері України.

ВИКЛАД РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проведений аналіз, узагальнення теоретичних засад політики державної безпеки в гуманітарній сфері України (далі — ДБГС) дає підстави стверджувати, що попри наявність ґрунтовних досліджень, які проводились у національній безпеці, тематика, понятійний апарат державної безпеки в гуманітарній сфері практично відсутні, не досліджувалися.

Зазначимо, що складовою науки націобезпекознавства є формування та реалізація політики державної безпеки в гуманітарній сфері яка уособлює систему суспільно-політичних заходів спрямованих на захищеність культурних, освітніх, наукових, державних інтересів та цінностей українського народу [2, с. 52—53].

Формування політики державної безпеки в гуманітарній сфері має проходити з дотриманням за-

гальних принципів: пріоритетності державних інтересів, національних цінностей; захисту конституційних прав і свобод громадянина в гуманітарній сфері; забезпечення верховенства права, законності; демократичності, прозорості у вирішенні проблем, загроз гуманітарної сфери; об'єктивності, справедливості в оцінюванні, прогнозуванні та розв'язанні конфліктів; цілісності, збалансованості, своєчасності захисту інтересів людини — суспільства — держави; упередженості, вчасності реагування на загрози в гуманітарній сфері; професіоналізму, патріотизму в реалізації політики ДБГС; оптимізації, інтегрованості в співпраці органів влади та громадськості; принцип міжетнічної, міжконфесійної консолідації українського суспільства; принцип відповідальності [3, с. 138].

Державна безпека є інтегральним поняттям, що охоплює великий спектр проблем пов'язаних з різними рівнями, напрямками функціонування держави та розвитку суспільства, захисту державних інтересів у різних сферах. Зважаючи на наявність реальних загроз розвитку гуманітарної сфери, політика ДБГС, на наше переконання, — це організована діяльність уповноважених органів держави стосовно реалізації правових, організаційних, інформаційних, фінансових, контрольних та інших заходів спрямованих на забезпечення гуманітарної безпеки [4, с. 19].

Державна безпека є складовою національної безпеки, політика ДБГС є підсистемою політики національної безпеки. Суб'єктами забезпечення політики державної безпеки виступають: держава в особі системи органів виконавчої влади, системи місцевого самоврядування, системи правоохоронних органів, посадові особи, суспільство в особі політичних, громадських організацій, об'єднань, соціальних груп і громадян країни. Об'єктами політики ДБГС є: особа, її права й свободи в гуманітарній сфері; суспільні інститути в цій сфері; держава, її національно-культурні цінності, незалежність, територіальність та цілісність [5, с. 292—293].

Дослідження змісту національних цінностей, державних інтересів, цілей є системоутворюючою основою державного управління безпекою в гуманітарній сфері України і зміна змісту державних інтересів викликається наявністю політичної ситуації, орієнтирів політичної еліти, тенденціями в різних підсистемах гуманітарної сфери. Незмінними залишаються інтереси держави у захисті незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України [6, с. 105].

Основу загроз ДБГС, її підсистемам складають внутрішні та зовнішні реальні явища, ситуації, процеси спрямовані проти реалізації державних інтересів у гуманітарній сфері, духовного розвитку особистості, національних цінностей держави. Відповідно до проведеного аналізу, систематизовано такі загрози ДБГС: відсутність нової державницької, національної ідеї; критичний стан розвитку культурних ідей; надмірна політизація питань мови, історії, релігії; низький рівень використання української

мови в управлінські структурах; невитребуваність, безробіття, міграція молоді, кваліфікованої робочої сили, інтелектуального потенціалу (у 2015—2016 навчальному році в Польщі навчалося 30041 український студент, за роки незалежності з України до США переїхало 45 тис. науковців, за кількістю науковців на тисячу населення Україна в Європі посідає останнє місце); зниження ефективності системи освіти і виховання; недостатній розвиток інноваційних процесів у освітній, науковій, культурних галузях (кількість працівників наукових організацій у 2016 р. — 97912, а в 2010 р. — 182484; дослідників — 2016 р. — 63694, а в 2010 р. — 133744); неефективна антипропаганда антидержавним, антинациональним діям; недостатня професійність кадрів у галузях гуманітарної сфери; недостатня розробленість та реалізація нормативно-правового забезпечення ДБГС України. Загальнодержавні загрози ДБГС характерні і для регіонів країни [7; 8].

Головними складовими організаційно-правового механізму протидії загрозам у гуманітарній сфері виступають: суб'єкти уповноважені організовувати, забезпечувати і здійснювати протидію в усіх її проявах; правові норми та засоби і форми діяльності суб'єктів спрямованої на упередження, нейтралізацію та подолання загроз.

Доведено, що при визначенні сучасних концептуальних підходів протидії загрозам у формуванні, відстоюванні національної ідеї, культури, освіти слід знати, вивчати, використовувати, ідентифікувати форми, методи протидії загрозам державним інтересам у розвитку української освіти, культури, релігійних відносин періоду української державності (1917—1920 рр.) [8, с. 148—149].

Одним із найважливіших завдань ефективного управління державною безпекою є необхідність наукового обґрунтування та подальшого застосування процедур визначення критеріїв та методики оцінки загроз ДБГС України. Основу такого практичного дослідження склало соціологічне опитування державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування за блоками питань сформованих за підсистемами державної безпеки гуманітарної сфери України. Опитування було проведено у 8 областях України (Волинська, Тернопільська, Івано-Франківська, Хмельницька, Київська, Житомирська, Полтавська, Одеська, Харківська), взяло участь 260 респондентів, віком від 20 до 67 років, 53 особи чоловічої та 207 жіночої статі.

Використовуючи методи математично-статистичного аналізу даних було проведено розрахунок відсотків відповідей за регіонами, віком, статтю, розмежування видів загроз за підсистемами і в розрізі регіонів; визначення і ранжування пріоритетних завдань державної політики за регіонами та в цілому; факторний аналіз за видами загроз в цілому і за регіонами. В загальному по регіонах 50,4% опитаних вважають, що в їх регіонах наявні загрози ДБГС Україні, а 49,6 — вважають, що відсутні. Отримані дані свідчать, що для України в цілому найбільша кількість і рівень загроз ДБГС існує в галузі освіти та інформаційній сфері. Найбільш пріо-

ритетними завданнями забезпечення ДБГС респонденти вважають налагодження дієвої системи надання якісних освітніх послуг (71,5%) та вжиття заходів щодо консолідації та конструктивної дії органів влади та громадських організацій, політичних партій (57,3%).

Проведена рейтингова оцінка та виявлені системні тенденції розвитку кризових явищ, наявних загроз за галузями ДБГС, встановлені фактори впливу на стан ДБГС обумовили необхідність виділити спеціальні принципи формування та принципи реалізації політики ДБГС України.

Принципи формування політики державної безпеки гуманітарної сфери забезпечують ефективність процесу розробки комплексних програм застосування механізмів протидії загрозам ДБГС України та усунення джерел, причин соціально-економічного, системно-управлінського характеру виникнення загроз державній безпеці. Принципи реалізації політики державної безпеки гуманітарної сфери забезпечують організацію процесу реалізації політики ДБГС шляхом створення необхідних умов щодо фінансового, кадрового, матеріально-технічного, наукового, інформаційного збереження управління ДБГС України.

Розв'язання суттєвих прогалин безпеки в галузях означеної сфери вбачається шляхом обґрунтування організаційної структури та впорядкування функціональної взаємодії усіх складових системи державного управління ДБГС України.

Розроблена нами структурно-функціональна модель системи державного управління ДБГС України, що складається із двох змістовних блоків — структурного та функціонального.

Ключовим у механізмі координації управління державною безпекою гуманітарної сфери України є створення координаційних центрів відповідно до рівнів управління, у які мають увійти представники відповідних органів державної влади та громадських інституцій. Основними функціями державних, обласних координаційних центрів мають стати: організаційна, координаційна, планувально-розпорядча, аналітична, прогностична, контрольна, мотиваційна.

Інша процесуальна модель системно-аналітичної складової державного управління державною безпекою гуманітарної сфери характеризує узгодженість термінів, порядок розгортання та зміст етапів реалізації функцій управління відображених у структурно-функціональній моделі. Процесуальна модель складається з чотирьох етапів, які впорядковані в процесні блоки та розкривають зміст окремих управлінських процесів: організаційно-підготовчого, констатуючого, формуючого, реалізаційного.

Зважаючи на окремі наукові напрацювання та завдання дослідження, пропонуємо нову типovu структуру "паспорта загроз державній безпеці гуманітарної сфери". Заповнений "паспорт" дозволяє розмежувати і зрозуміти сутність загроз загальнодержавного і регіонального характеру; визначити рівень органів державної влади, необхідні ресурси тощо для реалізації програм, заходів їх ліквідації.

Доведено, що завдяки успішному застосуванню організаційного механізму має бути забезпечено: вироблення доктрин, концепцій, стратегій, програм, заходів протидії і нейтралізації загроз в гуманітарній сфері; здійснення модернізації, удосконалення ієрархічно-управлінських структур; комплексне кадрове, фінансове, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення життєдіяльності складових системи; постійний моніторинг процесів; прогнозування змін та потенційних загроз державній безпеці; прогнозування, виявлення та оцінка можливих загроз; розроблення пропозицій і рекомендацій щодо прийняття управлінських рішень; протидія та усунення впливу загроз і дестабілізуючих чинників на державні інтереси; оцінки результативності спільних дій органів влади, громадськості щодо забезпечення ДБГС України.

Найбільш значущими організаційними діями у безпековому вимірі розвитку в галузі освіти є: залучення нових механізмів упровадження реалізації Закону України "Про освіту"; створення структур, відповідальних за стратегічне прогнозування освітньо-кваліфікаційних потреб ринку праці; розроблення та запровадження ефективних для України сучасних методик стратегічного прогнозування освітньо-кваліфікаційних потреб ринку праці; модернізація структури управління освітньої галузі на рівні держави, регіональному, місцевому рівнях; визначення відповідними інституціями потреб у кваліфікованих кадрах не лише на державному, а й на регіональному та місцевому рівнях, на рівні підприємств; залучення роботодавців до процесу підготовки кадрів різного освітньо-кваліфікаційного рівня; формування системи інформування закладів профнавчання, служб профорієнтації та зайнятості; запровадження нової прогресивної, європейської системи безперервного навчання — "Навчання впродовж життя" — прийняття базового Закону України "Про освіту дорослих"; збереження високих показників охоплення освітою при поліпшенні її якості; поліпшення стану вивчення навчальних дисциплін природничо-наукового, суспільствознавчого, інформаційно-технологічного напрямів; розширення сфери вживання української мови, вивчення іноземних мов; активне впровадження медіаосвіти; забезпечення формування та ефективного використання консолідованих бюджетів закладів освіти; вироблення дієвої стратегії захисту українського освітнього простору; активізація державної політики в освітньо-науковій, культурній, інформаційних сферах серед молоді з окупованих територій; в галузі культури: підготувати законопроект "Про засади державної культурної політики"; розробити конкретні механізми впровадження нових менеджерських практик у сфері культури; створити нову модель стосунків між центром і регіонами в реалізації культурної політики; оновити функцію профільного міністерства, повноважень управлінської ланки середнього рівня; впорядкувати нову модель взаємодії органів управління із неурядовими експертними та громадськими організаціями;

визначити об'єктивні критерії, індекси, індикатори ефективності культурної політики; визначити перелік гарантованих культурних послуг для населення, порядок їх надання, показників виконання та якості; внести відповідні зміни у механізм формування персонального складу конкурсних комісій та механізм оскарження результатів роботи конкурсних комісій; в релігійних відносинах: закріпити на рівні Основного Закону партнерську модель державно-конфесійних відносин на противагу сепаратистської; передбачити у чинному Законі України "Про свободу совісті та релігійні організації" можливість реалізації договірної моделі взаємовідносин між органами влади і релігійними організаціями; поновити роботу Комісії з питань забезпечення реалізації прав релігійних організацій; включити до складу робочих груп з планування подальшого ефективного державно-конфесійного партнерства представників релігійних організацій; започаткувати постійний моніторинг активності релігійних організацій; вивчення зарубіжного досвіду співпраці держави і церкви; в інформаційній сфері: запобігання та нейтралізацію інформаційних загроз; формування суспільної свідомості населення країни з метою активної протидії цим загрозам; визначення системи формування і популяризації державної ідеології, культурних та історичних традицій країни; створення та реалізація ефективних механізмів протидії ідеям "руського міра"; розробка нових форм впливу на засоби масової інформації; формування системи кібернетичної безпеки та механізмів її забезпечення відповідно до ЗУ "Про кібернетичну безпеку".

Результативність протидії загрозам ДБГС України залежить від своєчасного, якісного правового забезпечення механізмів державного управління цими процесами. Тому є необхідним: провести кодифікацію культурної сфери і прийняття уніфікованого універсального консолідованого нормативно-правового акту — Кодексу законів України про культуру; внести зміни щодо посилення відповідальності за руйнування чи розкрадання пам'яток культури; розробити Стратегію розвитку вітчизняних культурних індустрій; внести зміни, щодо оптимізації фінансового забезпечення культурної сфери; розробити та затвердити державну програму модернізації видавничо-поліграфічного комплексу України; розробити довготривалу Державну програму розвитку пам'яткоохоронної сфери; вдосконалити чинне законодавство щодо формування корпоративної та приватної культури благодійництва та меценатства; прийняття на рівні Міністерства освіти і науки нової концепції викладання історії України в школі; розробка державної програми популяризації життя та діяльності визначних українських діячів; вдосконалення законодавства щодо свободи совісті й віросповідання; розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проект ЗУ "Про захист громадян від деструктивних психологічних впливів на психіку людини"; ухвалити закон про Концепцію державної етнонаціональної політики України; розробити та затвердити Кон-

цепцію інформаційної безпеки України, Концепцію гуманітарного розвитку України, Положення про координаційний центр з питань управління в гуманітарній сфері на рівні держави, області.

Вважаємо, що основу формування ефективної регіональної політики ДБГС України мають скласти запропоновані нові поняття:

— "регіональна політика державної безпеки в гуманітарній сфері" — створення органами влади, громадськими інституціями в регіоні умов для розвитку його людського потенціалу завдяки рівному доступу всіх громадян до якісної освіти, медичного обслуговування, розвитку культури, духовності, забезпечення права на своєчасну та об'єктивну інформацію, збереження історико-етнічних традицій, упередження та протидія загрозам гуманітарної сфери,

— "регіональні загрози в гуманітарній сфері" — це очевидна або прихована протидія, намір зашкодити в регіоні національним інтересам, цілям, соціогуманітарному, національно-культурному розвитку певної території, особистісного духовного розвитку людини, реалізації її конституційних прав та свобод [10, с. 150—151].

Наукове дослідження засвідчило, що формування та реалізація політики ДБГС України прямопропорційно залежить від врахування особливостей історичного, культурного, економічного розвитку регіонів, наявних негативних викликів, тенденцій, загроз у гуманітарній сфері, забезпечення, збереження та розвиток духовної єдності територій, ефективності діяльності державних регіональних органів, їх взаємодії з громадськістю і жителями регіону.

Основою має стати Концепція регіональної політики державної безпеки гуманітарної сфери, мета якої полягає у реалізації політики державної безпеки у виявленні, упередженні та ліквідації загроз гуманітарного розвитку регіону; захисті територіальних цінностей, регіональних державних інтересів; створення умов для максимального розвитку української культури, якісної освіти, розкриття творчого, інтелектуального потенціалу регіону, самореалізації особливостей відповідно до її духовних і матеріальних потреб.

ВИСНОВКИ

Зміст та характеристика в науковому дослідженні концептуально-теоретичних основ політики ДБГС закономірно потребує визначення стратегічних пріоритетів формування та реалізації політики державної безпеки гуманітарної сфери України з врахуванням сучасних особливостей суспільно-політичного, соціально-економічного, гуманітарного розвитку країни.

Успіх здійснення децентралізації, реформи державного управління, формування та реалізації політики ДБГС України залежить від спроможності державних органів, органів місцевого самоврядування, спільно з громадськістю виробляти і реалізовувати цілісну державну політику, спрямовану на сталий розвиток територій, своєчасне реагування на

внутрішні і зовнішні виклики, потенційні та реальні загрози безпеці гуманітарної сфери.

Отримані результати наукового дослідження свідчать, що розв'язати, вирішити означені завдання вбачається шляхом обґрунтування організаційної структури та впорядкування функціональної взаємодії усіх складових системи державного управління державною безпекою гуманітарної сфери України на державному та регіональному рівнях, а також наукового обґрунтування змісту процесуальної моделі обґрунтування змісту процесуальної моделі державного управління протидії загрозам ДБСГУ.

Запропоновані структурно-функціональна та процесуальна моделі системи державного управління ДБСГУ визначають, характеризують основні функції управлінських структур, зв'язки координації їх діяльності, етапи, зміст, послідовність реалізації політики державної безпеки у гуманітарній сфері. Розроблена типова структура, зміст паспорта загроз державній безпеці гуманітарної сфери дозволить чіткіше розмежувати і зрозуміти сутність загрозу загальнодержавного, регіонального характеру, визначити рівень органів державної влади, необхідних ресурсів для реалізації відповідних програм.

В удосконаленні механізмів державного управління протидії загрозам і викликам ДБСГУ науково обґрунтовано доцільність застосування комплексних механізмів із умовним їх поділом на правовий, організаційний, інформаційний. Ефективність застосування названих механізмів пропорційно залежна від змісту, відповідності потребам часу, ситуації, стану загроз наявних та оновлених нормативно-правових актів; від змісту та процесу реалізації механізму в питаннях координації діяльності між усіма елементами системи реалізації механізму в питаннях координації діяльності між усіма елементами системи державного управління ДБСГУ та громадськими інституціями. Вагому роль у вирішенні питань координації та взаємодії владних і громадських інституцій мають відіграти Координаційні центри створені на загальнодержавному та регіональному рівнях. Зміст удосконалення правового та організаційного механізмів державного управління протидії загрозам і викликам ДБСГУ стає конструктивним, дієвим за умови вироблення їх за галузями гуманітарної сфери — культури, освіти, науки.

Удосконалення інформаційного механізму передбачає, насамперед, налагодження органами влади роботи із засобами масової інформації, здійснення моніторингу інформаційних потоків і соціальних мережах, налагодження системи інформаційної, просвітницької діяльності серед населення.

Застосування правового, інформаційного, організаційного механізмів у державному управлінні державною безпекою в гуманітарній сфері вимагає дотримання процесуальної моделі системно-аналітичної складової державного управління, а саме її етапів: організаційно-підготовчого, констатуючого, формуючого, реалізаційного.

Аналіз, наукове обґрунтування важливості удосконалення механізмів державного управління протидії загрозам і викликам ДБГСУ, а також практичність запропонованих пропозицій, рекомендацій підтверджує необхідність їх впровадження в практику роботи регіональних органів державного управління, формування та реалізації Концепції регіональної політики державної безпеки гуманітарної сфери України.

Саме процеси децентралізації в системі державного управління, впровадження активної регіональної політики, активне створення об'єднаних територіальних громад у регіонах країни дають підстави для самостійного вираженого формування та відповідальної реалізації регіональної політики ДБСУ.

Одним із програмових документів у даному відношенні є Концепція регіональної політики державної безпеки гуманітарної сфери України. Її структура, зміст, етапи формування, алгоритм дій щодо реалізації мають бути науково обґрунтованими, враховувати обов'язково регіональні особливості стану розвитку підсистем гуманітарної сфери, наявні виклики, загрози, а також наявні та перспективні управлінські, фінансово-економічні, кадрові та інші ресурси, форми та методи взаємодії, координації місцевих органів влади і громадськості.

Ефективність формування та реалізації політики ДБГСУ України на загальнодержавному та регіональному залежатиме від консолідації та координації діяльності владних інституцій, громадськості, забезпечення їх постійного взаємозв'язку у своєчасному виявленні, упередженні та ліквідації загроз національним цінностям, державним інтересам в розвитку підсистем означеної сфери.

Література:

1. Про основи національної безпеки України: Закон України 19 червня 2003 року № 964-IV. URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/964-1
2. Ліпкан В.А. Національна безпека України: нормативно-правові аспекти забезпечення: монографія. — К., Текст, 2003. — 180 с.
3. Boyuk Nikolay Ivanovich. Theoretische Grundlagen und Prinzipien des humanitaren bestandteils der Staatssicherheitspolitik. European Journal of Humanities and Social Sciences. — 2017. — № 6. — P. 137—142.
4. Чупрій Л. Політика національної безпеки Української держави в гуманітарній сфері: концептуально-інституційний аналіз: монографія. — К.: ФОП Кожуховський І.І., 2015. — 508 с. URL: er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/20073
5. Байук Микола. Гуманітарні чинники національної безпеки української держави. Economy and education: modern tendencies. Volumt of Scientific Papers. — Opole 2017. — С. 292—296.
6. Ситник Г.П. Національна безпека України: теорія і практика: навч. посіб. / за заг. ред. Г.П. Ситника. — Київ: Вид-во "Кондор", 2007. — 616 с.
7. Слободян О., Стадний Є. Українські студенти за кордоном: скільки та чому? Аналітичний центр CEDOS.

URL: cedos.org.ua/uk/osvita/ukrainski-studenty-za-kordonom-silkly-ta-chomu

8. Чупрій Л.В. Виклики та загрози в гуманітарній сфері України в контексті формування загальноукраїнської ідентичності. Науково-вісник Академії національної безпеки. — 2016. — № 3—4. — С. 156—172. URL: nbuv.gov.ua/UJRN/nivanb_2016_3-4_14

9. Байук М.І. Проблеми становлення національних культурно-освітніх закладів, подолання інформаційних загроз у період української державності в 1917—1920 рр. Університетські наукові записки. — № 4 (64). — 2017. — С. 147—169.

10. Байук М.І. Регіональна гуманітарна безпека в Україні: теоретико-правовий аспект. Національна безпека України: актуальні проблеми правового забезпечення: матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу 27 жовтня 2017 р., Дніпро / Відп. ред. В.І. Андрейцев, Р.С. Кірін; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т, Євраз асоц. правничих шкіл і правників. — Дніпро: Літограф, 2017. — С. 149—152.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine "On the basis of national security of Ukraine", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/964-1>
2. Lipkan, V.A. (2003), "National Security of Ukraine: Regulatory and Legal Aspects of Security", monohrafiia, Kiev, Ukraine.
3. Boyuk, N.I. (2017), "Theoretische Grundlagen und Prinzipien des humanitaren bestandteils der Staatssicherheitspolitik", European Journal of Humanities and Social Sciences, vol. 6, pp. 137—142.
4. Chupriy, L. (2015), "The policy of national security of the Ukrainian state in the humanitarian sphere: conceptual and institutional analysis", monohrafiia, available at: <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/20073>.
5. Baiuk, M. (2017), "Humanitarian factors of national security of the Ukrainian state", Economy and education: modern tendencies. Volumt of Scientific Papers, pp. 292—296, Opole, Poland.
6. Sytnyk, H.P. (2007), "National Security of Ukraine: Theory and Practice", Kiev, Ukraine.
7. Slobodyan, O. Stadniy, Y. "Ukrainian Students Abroad: How and Why?", Analitichnyi tsentr CEDOS, available at: <http://cedos.org.ua/uk/osvita/ukrainski-studenty-za-kordonom-silkly-ta-chomu>
8. Chupriy, L.V. (2016), "Challenges and threats in the humanitarian sphere of Ukraine in the context of the formation of a nationwide identity", Naukovo-visnyk Akademii natsional'noi bezpeky, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nivanb_2016_3-4_14
9. Baiuk, M.I. (2017), "Problems of formation of national cultural and educational institutions, overcoming of information threats during the period of Ukrainian statehood in 1917—1920", Universytets'ki naukovi zapysky, vol. 4 (64), pp. 147—169.
10. Baiuk, M.I. (2017), "Regional humanitarian security in Ukraine: a theoretical and legal aspect", [Natsional'na bezpeka Ukrainy: aktual'ni problemy pravovoho zabezpechennia, pp. 149—152, Dnipro, Ukraine. *Стаття надійшла до редакції 06.03.2018 р.*